

ל"א בחי' ולא כחז, כ"א אפ' כחז' אחר ה' צבאות" (לכריה ד') - ל"א כחז' וצ"א יד' צה' ל"א את החי' הלה

"ויצתך לו

הי" [כה, כא]

"אברהם הוליד

את יצחק" [כה, יט]

מועד לדבר בבית הכנסת
רק עם ה' יתברך

סיפר הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א:

בילדותי הגעתי לישיבת "עץ החיים" כדי להבחן על תלמודי אצל רבי חיים מן. כשעמדנו בתור להיכנס לבחינה, שמענו שראש הישיבה - הגאון הגדול רבי איסר זלמן מלצר - לא עלה על ייצועו בכל הלילה שעבר. הסקרנות הטבעית נתעוררה בנו, וניסינו לברר מהי הסיבה שגרמה לכך שאותו גאון לא עצם עין כל הלילה. והנה סיפור המעשה: הרב מלצר הוגה בתלמודו, בשעת לילה מאוחרת. לפתע נשמעו דפיקות על דלת ביתו. הוא קם ממקומו וניגש לדלת. בחוץ עמדה אישה ממררת בבכי. הכניסה הביתה והיא החלה שופכת את מר ליבה: "הרב, אני נשואה לבעלי כעשר שנים, החיים על מי מנוחות, וב"ה הכול בסדר, אלא, שלא זכינו להיפקד בילדים. ואני חוששת מאוד, שבעלי ירצה לגרשני". רבי איסר זלמן שומע ומאזין, מקשיב לצרה, ומבין למועקה. הוא מעודד את האישה בדברי ניחומים, והיא יוצאת לביתה מחזוקת. הרב יושב בביתו, צרתה של האישה נגע לליבו הטוב. הוא נעמד להתפלל עליה שתזכה להיפקד בילדים. הבכי שהיא בכתה הוחלף בבכיותיו קורעות הלב של הרב. לילה שלם הוא עומד ומתחנן, מפציר ומייחל לפני ה' יתברך שיושיע את האישה מצרתה. תפילותיו בקעו רקיעים, ה' פקד את האישה, וכעבור שנה התקיימה בירושלים ברית המילה של בנה בששון בשמחה ובטוב לבב. [אמונה שלמה]

המגיד מדובנא ביקר פעם בביתו של גביר אחד, וביקש להתרימו לדבר צדקה, אולם הגביר ששמו יצחק, היה קמצן גדול, ולא הועילו מאמציו והשתדלויותיו של המגיד. לבסוף אמר לו המגיד, אם אינך תורם משהו יחשוד בך העולם שהנך ממזר. חרה אפו של הגביר על דברים אלו, אך גברה סקרנותו, ושאל את המגיד, מה פשר הדברים שהשמעת באזני זה עתה. אמר לו המגיד, בריש פר' תולדות פירש רש"י לפי שהיו ליצני הדור אומרים מאבימלך נתעברה שרה... מה עשה הקב"ה צר קלסתר פניו של יצחק דומה לאברהם, והעידו הכול 'אברהם הוליד את יצחק. נשאלת השאלה ומה עם האנשים הרבים, שלא הכירו את אברהם פנים אל פנים. אלא חכמינו ז"ל אומרים) בבא קמא צו: שאברהם טבע מטבע, שעליו צר את צורתו מצד אחד ואת צורת יצחק מצד שני, וכך היו הכול רואים בעזרת המטבע, שקלסתר פניו של יצחק דומה לאברהם. במה דברים אמורים בשעה שיצחק מוציא מכיסו את המטבע, אבל אם יצחק קופץ את ידו, ומסרב להציג את המטבע שברשותו, הרי הוא נותן מקום לחשוד, שהוא חס ושלום ממזר.

שבת מרכזין - ל"א צדקתך

פרשת תולדות

כט' חשוון [30.11.24]

עיר: כניסת שבת יציאת שבת

תשפ"ה

מרכז 17:16 16:13

הפטרה: אחר חו"ל

אשרי אדם מנא חכמה ואדם יפיק רבונה

הדפסת / הפצת זכית בליווי הרבים

הפתגם השבועי

אי אפשר לאדם מישראל לנחול עולם הבא אלא על ידי העולם

הזה [רבי נפתלי מרופשיץ זצ"ל]

לקבלת העלון - elial@eca.gov.il - או 0506255911

העלון מוקדש לעילוי נשמת

דוד לאמש בן זוהרה ת.נ.צ.ב.ה. לאה חכמון בת מרים ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת ר' רחמים רובין ז"ל בת רחל ז"ל יצק בן להבה

הצלון לציוני נשמת הסבא היקר אליהו שלט בן מלך ואברהם ת.נ.צ.ב.ה.

אשת חיים

מלכות נשים צדקניות נאמרו ישראל

"אם תשכבון בין שפתים, דרש רבי עקיבא בזכות נשים צדקניות יצאו ישראל ממצרים" (ילקוט שמעוני, תהלים פרק ס"ח, סימן תשצ"ה).

עבודת מצרים ולימוד התורה ניתנו בצו ה' לגברים בלבד. באו הנשים שלא הוטל עליהם הצו, ועשו מאמץ יתר לטובת קיום צווי ה'. הואיל ונטלו הנשים על עצמם מרצונם לסייע לגברים במילוי צווי ה' מתוך אמונה ובטחון בקב"ה. לפיכך זכו הנשים לשכר גדול יותר. משום שללא סיוען של הנשים, ספק אם יכלו הגברים לקיים בשלמות את צווי ה'.

משל למלך שעמדו לפניו לדין שני עבדים נאמנים. על האחד ציווה המלך עונש עבודת פרך לזמן רב, ועל השני ציווה המלך שיאכל בכל יום ארוחת מלכים לזמן רב. בכל יום בתום עבודת הפרך, הייתה אשת העבד הראשון מביאה לבעלה ארוחת מלכים, סועדת אותו ומנחמתו. כדי שיצליח לקיים את צו המלך וישלים את כל תקופת העבודת שגזר עליו המלך, על מנת שבסופו של העונש יחזור לשרת את המלך כשהוא בריא וחזק. גם אשת העבד השני הייתה טורחת ומכינה לבעלה ארוחת מלכים, כדי שיצליח לקיים את צו המלך לאכל בכל יום ארוחת מלכים. בתום התקופה זימן המלך את שני עבדיו, ושאלם איך הצלחתם לשמור בשלמות על הצווים שהטלתי עליכם, מבלי להרהר אחר מדותי? ומבלי לפגוע בחוסנכם הפנימי והחיצוני? נענו העבדים: בזכות נשותינו שטרחו ועמלו כדי שנבצע את צו המלך במלואו, בלעדיהן היינו כורעים תחת נטל צו המלך. אמר המלך: לפיכך שכרן של נשותיכם יהיה גדול משלכם. כי הן סייעו לכם לשאת בנטל הצווים שהטלתי עליכם, ובלעדיהן לא הייתם מקיימים את מצוותי.

ההרב ניסים פרץ

זצוק"ל

העלונים לעילוי נשמת הצדקת לאה ז"ל בת רזל

רש"י אומר, "ע"י שכתב הכתוב יצחק בן אברהם, הווקק לומר אברהם הוליד את יצחק. לפי שהיו ליצני הדור אומרים מאבימלך נתעברה שרה. שהרי כמה שנים שהתה עם אברהם ולא נתעברה הימנו."

כשלקח אבימלך את שרה, השם עצר את כל הנקבים של בית אבימלך. לא רק של הלידה, אלא גם קטנים וגדולים, הכול נעצר. אמר השם לאבימלך "ועתה, השב אשת האיש כי נביא הוא, ויתפלל בעדך, וחייה". אברהם התפלל בעד אבימלך, ואז כתבה התורה מיד "וה' פקד את שרה". אז מה היו ליצני הדור אומרים? שהרי כמה וכמה שנים שהתה עם אברהם ולא נתעברה, אז מאיפה היא התעברה? מאבימלך התעברה. כך אמרו ליצני הדור.

אומר רש"י, "מה עשה הקב"ה? צר קלסתר פניו של יצחק דומה לאברהם, והעידו הכל – אברהם הוליד את יצחק", מי שראה את אברהם אמר יצחק, מי שראה את יצחק אמר אברהם, היו טועים ביניהם. ממשיך רש"י "וזהו שכתב כאן יצחק בן אברהם, היה, שהרי עדות יש שאברהם הוליד את יצחק."

רבי חיים רפפורט, נפטר בשנת ת"ר הגה"ק רבי חיים ב"ר דב בער הכהן רפפורט. בעל 'שו"ת מים חיים'. השתתף (לפי אחת הגרסאות: יחד עם הבעל שם טוב הקדוש) בוויכוח נגד פת הפרנקיסטים ימ"ש, וברב חפמתו זכה לנצחם. ואחר כך פרש בזה את המשנה באבות 'דע מה שתשיב לאפיקורוס', שלכאורה קשה, איך יכול לדעת מה להשיב בטרם יקשיבו אִנְיוֹ דברת שאלתו, אלא כמו שקרה לו בוויכוח שהיה צריך לענות כל התשובות מיד בלי המתנה, דברים נכוחים ומשיבי טעם, כן צריך להיות תמיד מוכן להשיב לאפיקורסים דברים אמתיים וברורים.

"כל אדם המענג את השבת, יינתנו לו כל משאלות ליבו."

צתיכי אור

אוצר אהרן ניסיט י"ן

יתרו עזב את דת עמו עוד לפני שהכיר את משה, אך את האמת לא מצא, והמשיך לחפש עד אשר שלח ה' אליו את משה רבנו. יתרו התוודע אל משה, והגיע סוף – סוף לאמת – ה' הוא האלוקים! ומדוע זכה יתרו לפגוש את משה רבנו ולמצוא את האמת? משום שהקב"ה ראה את מסירות נפשו של יתרו לאמת הוא ויתר על כבוד, תאוות ועל כסף למען האמת. הוא סיכן את חייו ואת חיי בנותיו עבור האמת. הוא חיפש את האמת עד הסוף, ומשום כך זכה לאמת.

זיזוק לאליה

[ויתרוצו הבנים בקרבה]"

[כה, כב] פירש"י כשהייתה עוברת על פתחי תורה של שם ועבר יעקב רץ ומפרכס לצאת, עוברת על פתחי עבודת כוכבים עשו מפרכס לצאת. הגאון ר' שמעון סופר זצ"ל אב"ד קראקא הוכיח פעם את בעלי הבתים בעירו בעניין ההשגחה שידקדקו על בניהם שלא די שלומדים בחיידר טוב ואצל מלמד ירא ה', אלא צריכים להיזהר מאד שלא יתחברו עם חברים לא טובים שעלולים חלילה לקלקל את בניהם לעזוב אורחות חיים. ואמר כי ניתן ללמוד זאת מדברי רש"י הנ"ל דלכאורה צריך להבין דבשלמא עשו רצה לצאת כדי למלאות תאוותיו ולעבוד ע"ז, אבל יעקב למה לו לרוץ לבית המדרש ללמוד תורה הרי אמרו חז"ל שהוולד קודם שנולד נר דלוק על ראשו ומלאך מלמדו כל התורה כולה, ומה היה חסר לו בחלק הרוחני שרצה לצאת, אלא העניין הוא שאף שהיה לו רבי מלאך בכל זאת לא רצה ללמוד במקום שיש לו שם חבר עשו בחדר אחד. (הגאון ר' שמעון סופר בן מרן החתם סופר זי"ע)

כל האומר דבר בשם אומרו מביא גאולה לעולם

הרבי מלובביץ

רבי מנחם מנדל שניאורסון

פרשטנו עוסקת בהרחבה ביעקב ועשיו ובמעשיהם השונים תכלית שינוי זה מזה. יתרה מזו, שניהם מיוצגים אף בשמה של הפרשה כולה, תולדות, כפי שרש"י מבהיר בפירושו הראשון לפרשה, על המילים "ואלה תולדות יצחק": "יעקב ועשו האמורים בפרשה". פרשנים אחרים הסבירו שהכוונה למעשיו הטובים של יצחק וכדומה, אולם רש"י מדויק ואומר שאכן הכוונה ליעקב ולעשיו. ונשאלת השאלה: הלוא התורה עניינה טוב וקדושה, ואיך ייתכן שהיא עוסקת בעשיו הרשע? יתרה מזו, כשיהודי עולה לתורה בקטע שבו מסופר על עשיו, הוא מברך עליו את ברכת התורה; וכי מברכים את ברכת התורה על עניין בלתי-רצוי? התשובה טמונה בדברי רש"י: "יעקב ועשיו האמורים בפרשה". יש עשיו כפי שהוא בעולם, עשיו שהתנהג בדרך בלתי-ראויה; אך יש עשיו "האמור בפרשה", כפי שהוא קיים בתורה, ושם כל מציאותו חיובית וטובה. התנהגותו הפרועה של עשיו בתוך מציאות העולם היא עניין נפרד מעשיו כפי שהוא בתורה. הדבר מובן גם בפשטות: לא ייתכן שמציאותו של עשיו היא רע מוחלט, שהלוא הוא בנם של יצחק אבינו ורבקה אמנו. מכאן עולה שבפנימיותו עשיו מייצג עניינים חיוביים וקדושים, אלא שעשיו כפי שהוא בעולם נגרר אחר יצרו הרע ועשה דברים שליליים. אך התנהגותו המעשית הרעה איננה מבטלת את מהותו הטובה כפי שהיא בשורשו.

מצב מעין זה יכול להתקיים גם אצל יהודי מן השורה. הלוא כל יהודי הוא בנו של מלך מלכי המלכים הקב"ה (שזה דבר מעלה מלהיות בן של יצחק ורבקה), ובכל זאת קורה שהוא נכשל בדבר בלתי-רצוי. על כך כבר פסק הרמב"ם שכל יהודי "רוצה הוא לעשות כל המצוות ולהתרחק מן העברות, ויצרו הוא שתקפו". יהודי רוצה באמת לקיים את רצון ה', ואם אין הוא ממלא את רצונו, הדבר נובע מהשתלטות זרה של היצר. יצרו השתלט עליו והחניק את רצונו האמיתי, שגם בשעת החטא הרצון הזה קיים בתוכו. לכן יהודי רוצה בתוך-תוכו לשוב בתשובה, כדי לגלות את רצונו האמיתי ולהפוך את הירידה של החטא לעלייה גדולה עוד יותר. זה הדבר שיש ללמוד מהכללתו של עשיו בתורה. אמנם אין מתעלמים מהתנהגותו השלילית, ועד שיש בתורה דינים והלכות העוסקים בצורך להיזהר מפני מפגש עם גוי דוגמתו; אך עם זה יש המציאות של עשיו כפי שהיא בתורה, שהיא עניין טוב ונעלה, שנועד במקורו לעלייה בקדושה. זו גם הנקודה הפנימית הטמונה בגלות ובחורבן. הביטוי הגלוי שלהם שלילי ביותר, אך בפנימיותם טמונה כוונה עליונה. על-ידי הגלות והחורבן דווקא יכולים להגיע לעלייה הגדולה של בית המקדש השלישי ושל הגאולה האמיתית והשלמה, שתבוא על-ידי הפיכת הגלות לגאולה. (התוועדויות תשמ"ג)

**מזמנים לשיעור תורה מרתק קבוע כל שני ורביעי
מיד אחרי ערבית משעה עם הרב יהודה בר שלום שליט"א**

הדפסת, הפצת, זכית בזיכוי הרבים

מכתב אל מנהיג

הגאון הרב מרדכי אליהו זצ"ל

ליצני הדור

"ואלה תולדת יצחק בן אברהם, אברהם הוליד את יצחק" [כ"ה, י"ט] שואלים המפרשים (רש"י ד"ה "אברהם הוליד", 'אור החיים' הקדוש ד"ה "ואלה תולדות", רמב"ן ד"ה "אמר הכתוב", כלי יקר ד"ה "ואלה תולדות"): מדוע כפלה התורה בלשונה: "יצחק בן אברהם, אברהם הוליד את יצחק"? רש"י מתרץ על פי דברי חז"ל (אגדת בראשית ל"ז): "הזקק לומר 'אברהם הוליד את יצחק', לפי שהיו ליצני הדור אומרים: מאבימלך נתעברה שרה, שהרי כמה שנים שהתה עם אברהם ולא נתעברה הימנו. מה עשה הקב"ה? צר קלסתר פניו של יצחק דומה לאברהם, והעידו הכל: 'אברהם הוליד את יצחק'! וזהו שכתב כאן: 'יצחק בן אברהם' היה, שהרי עדות יש ש'אברהם הוליד את יצחק". וכך הוא גם בתרגום יונתן בן עוזיאל. ב'דעת זקנים מבעלי התוספות' כתוב (בד"ה "יצחק"): "'הוליד בגימטריא 'דומה', שהיה קלסתר פניו דומה לאברהם." בדרך כלל, כשנולד תינוק הוא דומה לאביו או לאמו או לדודים, וכשהוא גדל הוא מתפתח עם אותה דמות שהייתה לו בקטנותו. ומובא במדרש (במדבר רבה ט', ל"ד; תנחומא נשא סימן ז'; ילקוט שמעוני במדבר רמז תש"ו): מעשה במלך אחד ששאל את רבי עקיבא: אני כושי ואשתי כושית וילדה לי בן לבן, וחושד אני בה. אמר לו ר"ע: צורות ביתך שחורות או לבנות? אמר לו המלך: לבנות. א"ל ר"ע: שמא עיניה נתנה בצורות לבנות וילדה כיוצא בהם. ואם תמה אתה בדבר, למד מן צאנו של יעקב שלקח מקל ויפצל בהם פצלות לבנות" וכו' (ל', ל"ז).

הרב פסח קרוהן שליט"א סיפר: הרב אריה זאב גינתברג היה מקורב מאד לכבוד הרב אלעזר מנחם שך זיע"א, ובכל זאת באחת הפעמים שביקש הוא להיכנס לביתו של הרב שך, אמר לו נכדו של הרב "היום אפילו אתה לא יכול להיכנס". הוא הסביר לו כי אמש עבר על ראש הישיבה יום קשה מאד. הרב שך היה אז משנות התשעים המאוחרות לחייו ומצב בריאותו היה רופף ביותר. למרות זאת, בשעת בוקר מוקדמת הורה הוא לנכדו להזמין מונית שתסיע אותו לחיפה, שם עליו להשתתף בהלוויה. הנכד הופתע מאד מן הבקשה, הוא לא שמע שמישהו מפורסם מחיפה נפטר, הרב שך אמר לו "אשה זקנה" נפטרה, וכי אל לו להוסיף ולשאלו אותו שאלות. הנכד ציין שירושלם גשם חזק, בשלב זה, אמר לו הרב שך, כי אם לא יזמין מונית הוא יסע לבדו באוטובוס. לאורך כל הנסיעה הארוכה לחיפה, ישב הרב שך ושקק, שקוע במחשבות. הנכד היה משוכנע כי הנפטרת הייתה אשה מיוחדת מאד, וציפה לקבל רב של מלווים שימסרו את הכבודה, אך בקושי היה שם מניין, קומץ של זקנים וזקנות שהרהיבו עוז לצאת מבתיהם בקור ובגשם הצולף, עשו דרכם אל חלקת הקבר הטרי. שני אמיים השמיני הספרים וזרוב שך התעקש לומר קדיש, כינו שידע הוא שלא זכתה לפרי בטן. לאחר שסיים לומר קדיש, נשאר ראש הישיבה לעמוד בגשם השוטף במשך מספר דקות, ומעץ את מבטו בקבר. נכדו ניסה לדרוך אל המונית הממתנה, אך הרב שך לא הסכים. הנח לו! אמר לו בגערה. לאחר דקות ארוכות בהן רעד הוא מקור, ובגדיו נטפו מים מהמשם הסוער, רמד הוא לנכדו שברצונו להיכנס למונית. הנסיעה חזרה התנהלה בדממה, רק לאחר שהרב שך שב לביתו והתמקם על כיסאו, פנה אליו הנכד והפציר בו להסביר את פשר אירועי היום המוזר, "מדוע נסעת? מי זו הייתה? ראש הישיבה פתח את פיו והחל לספר לו בקול חרישי: "כאשר הייתי נער בן 12 בלבד, נפתחה ישיבה מובחרת לעילויים. לא הייתה בה פנימייה, וכמעט שלא היה מה לאכול, וכיוון שלא היו לנו מיטות מאלצנו כולנו לישון על הרצפה. "אביו של הרב שך היה סבור כי למרות כל הסחרור והאירופאי הקפוא, הם היו קשים מנשוא. בית המדרש היה קפוא, ולתלמידים לא היו שמיכות להתכנסות בהן. ומה שגרוע עוד יותר היו המכתבים שהגיעו מדודו של הרב שך, נפח עשיר וערירי, שהפציר בו שוב ושוב לבוא לגור אצלו, והבטיחו שלאחר מותו יירש הוא את העסק שלו. וכשכתב לו הרב שך שברצונו ללמוד תורה, חזר הדוד העשיר והבטיח לו שיהיה לו זמן גם ללמוד תורה. העוץ הצעיר חשב על ההצעה במשך ימים רבים. באחד הלילות". מוטב שאהיה עשיר הולמד תורה שעות ספורות ביום, מאשר אמות מקור בגיל צעיר כל כך". הירר הרב שך בליבו, ובאותו ליל חמישי גמלה בליבו ההחלטה: אחרי שבת אני עוזב את הישיבה!" למחרת בבוקר, הגיעה לישיבה אשה עם גללה קטנה מלאה בשמיכות, היא סיפרה להנהלת הישיבה שבעלה נהרג בתאונה טראגית, וכיון שהיה הוא סוכן למכירת שמיכות, הגיעה היא כעת כדי לתרום את השמיכות שנותרו ברשותה עבור תלמידי הישיבה. התלמידים כולם, וביניהם הרב שך, שמחו מאד לקבל את השמיכות, ובאותו לילה השמיכה חיממה אותו מאד והוא החליט לדחות את הצעתו של הדוד ולהישאר בישיבה. לאחר שנים רבות, נודע לרב שך כי אותה אשה עלתה ארצה והשתקעה בחיפה, היא מעולם לא נישאה בשנית ולא היו לה ילדים. מדי פעם נהג הרב שך לשלוח לה מוצרי מזון ותמיכה כספית. "היא עזבה את העולם בשקט, בדיקת כפי שניהלה את חייה, לכן חשתי מחויבות להגיע להלווייתה ולומר לה תודה". "אבל מדוע רצית לעמוד שם ולהירטב עד לשד עצמותיך?" "שאל הנכד. "כאשר אדם אומר תודה", השיב לו הרב שך והוסיף: "עליו לומר זאת מכל הלב. כל כך הרבה שנים חלפו מאד אותם לילות כפור, עד ששכחתי את ההרגשה. רציתי להישאר בחוץ, בקור, ולהרגיש זאת בעצמותי, להרגיש כיצד הגשם חודר בעד הבגדים. כדי שאזכור עד כמה אני חייב הכרת תודה לאותה אשה, על השמיכה החיממה. "הכרת הטוב פירושה לחשוב ולהרגיש כאמת מה עשוי בשבילך, ואז לומר תודה בכוונה עמוקה. הפלא ופלא! ישמע חכם יוסיף לקח!! הוא אשר אמרנו: חובה עלינו להכיר בטובתם הגדולה שעשו איתנו הסובבים אותנו, וכל שהטובה גדולה יותר כך חובת התודה גדולה ועמוקה יותר, ועל אחת כמה וכמה שמצויים אנתון לפקוח את עינינו ולפתוח את ליבנו כלפי כל אדם הנמצא בצרה, ולעודד ולעשות למענו בכל כוחנו, עד אשר נבחין בוודאות שהצלחנו לחזקו ולשמחו כמו שצריך, ובוודאי שזכות נפלאה זו תזרזר את גאולתינו השלימה, ובמהירה ידין יראו עינינו וישמח ליבנו בביאת משיח צדקנו ובבניין בית מקדשנו ותפארתינו אמן ואמן!!!

"באהבת ישראל נביא את הגואל"

"וישטם עשו את יעקב על הברכה אשר ברכו אביו" [כו, מא]

שאלו את הגה"ק רבי יהונתן אייבשיץ זיע"א, מדוע כאשר יש ליהודי שאלה בענייני טריפה, הוא רץ לשאול את הרב ומקבל את פסק דינו בהכנעה, גם אם הדבר כרוך בהפסד ממון, ואילו כשיש לו דין תורה עם חברו בענייני ממונות, מנהגו של עולם שפסקו של הרב מתקבל על ידי החייב בתרעומת. אמר להם רבי יהונתן: בדיני ממונות כשאדם אחד מפסיד, בעל דינו מרוויח, ואת זה קשה למפסיד לסבול, זה שכתוב בתורה "וישטם עשו את יעקב" לא על זה שהוא לא קיבל את הברכות, אלא "אשר ברכו אביו" על כך שיעקב כן קיבלם.

שיבת בשדה

השבוע

סיפור לשבת

מתוק [son fe 60]
 הרב אר"ק
 א"ר fe

התירוץ שמינה רב לעיר טרם פטירתו של רבה של קראקא, שהייתה עיר גדולה לאלוקים ומלאה בתלמידי חכמים מופלגים, פנה רב העיר לפרנסי הקהילה העצובים: "מדוע אתם בוכים?" הפרנסים נענעו בראשם בצער, קשתה עליהם הפרידה מרבה האהוב, אך יותר מזה הטרידה אותם בעיה גדולה: "מי ימלא את החלל שיתור הרב בפטירתו? את מי נוכל למנות כרבה של קראקא אחרי שרבינו יסתלק?!" תמהו בפניו. הרב שמע ונתן להם עצה. "אקשה בפניכם קושיה גדולה מאוד בהבנת אחת מסוגיות התלמוד, מי שידע לענות על התשובה נכונה, כפי שאסביר לכם, הוא זה שירש את מקומי". סיים הרב להכתיב להם את השאלה ותירוצה ונאסף אל עמיו. לאחר תום חודש מפטירתו, החלו תלמידי חכמים שמונו על ידי הפרנסים בוחנים מועמדים שונים לרשת את כיסאו של רבה החשוב, אך ימים ושבעות נקפו ושום מועמד -תלמיד חכם ככל שיהיה - לא הצליח לענות על הקושיה שהותיר אחריו רבה של קראקא. בלית ברירה יצאו פרנסי העיר למסע מפרך סביב הקהילות היהודיות במדינה, כדי לאתר מועמד בעל שיעור קומה שיכהן כרב העיר. חודשים ארוכים נקפו, הפרנסים כמעט שהתייאשו משליחותם וחשבו להרים ידיים בייאוש. אך באחד הימים הופתעו לטובה. היה זה עת שישבו באכסניה על אם הדרך, ביקשו להיטיב את ליבם בכוס חמין ומאפה קל, למען יאזרו כוח להמשיך בדרכם. בפאתי החדר ישב יהודי הדור -פנים ולימד את בניו של בעל האכסניה תורה. לפתע משך אחד הפרנסים בשרוולי חליפתם של חבריו. "הקשיבו", לחש בהתרגשות עזה, "ברגע זה ביאר המלמד לתלמידיו הצעירים את הקושיה החריפה על מסר לנו רבנו הקדוש, על מנת שנדע מי יהיה רבה של קראקא. הבה נראה האם יודע הוא ליישבה כיאות". "לאחר דקות האזנה ארוכות נותרו הפרנסים הלומי-רעם. יהודי זה שנראה כמלמד תינוקות פשוט התגלה כגאון שבגאונים המפרק בדרך לימודו עם ילדים קטנים קושיות מסובכות שגדולי הדור לא ידעו להשיב עליהן'. אנו ניגשים אליו, החליטו הפרנסים 'ומציעים לו את רבנות קראקא. 'כאן המקום לציין את שמו של המלמד המופלא -רבי שמואל יוסף (יום פטירתו, א בכסלו) - שאכן היה גאון וקדוש, אך בחר להסתתר בפונדק נידח תחת מעטה של "מלמד-תינוקות. "ניגשו הפרנסים בחיל ורעדה אל רבי שמואל יוסף והסבירו לו במילים בודדות את גודל המשימה שהוטלה על כתפיהם, ושנכונים הם למנותו כרבה של העיר הגדולה על דעת הקהל כולו. להפתעתם סירב רבי יוסף שמואל בנחרצות והודיע שאין סיכוי שהוא יכהן כרב העיר. רוצה הוא לשקוד על תלמודו בלי הפרעות. במפח נפש עזבו הפרנסים את הפונדק לאחר שהתייאשו, והחליטו ששבים הם לקראקא. לאחר יום תמים של נסיעה, שמעו הפרנסים זעקות נרגשות מאחוריהם. בעל הפונדק דלק אחריהם עם סוס אביר ומשובח": מיד בצאתכם מן הפונדק חלה המלמד בחולי אנוש, משעה לשעה הורע מצבו והוא הגיע לכלל גסיסה. עד שלחש באוזניו שכנראה מן השמים לא מאפשרים לו עוד להסתתר, ומוכרח הוא לקבל על עצמו את הצעת הרבנות. הוא שלחני לומר לכם שתשובו חזרה, לאחר שיבריא - יצטרף אליכם למעמד ההכתרה. "לימים נודע רבי שמואל יוסף בכל תפוצות ישראל, בהגותו המחכימות על התלמוד שנקראו בשם "גילויני הש"ס."

בספר "ועברך כלם צדיקים". רק שצריכין לזה התחזקות גדול מאד בכל אשר יעבר עלינו

תרפ"א - תשע"ד 1920-2013 בזוהר של מר"ן

מעשה היה במלך אחד, שהיה אוהב את היהודים,

והיה אחד מלכוכי המלך קרוב אליו מאד, היה ממש אהובו של המלך. לאותו מלך, היה ספר "עין יעקב", שבו כל אגדות חז"ל בתלמוד, והספר היה מתורגם ללשון העמים שהורגל בה המלך. ביום מן הימים, נכנס אותו חכם יהודי אל המלך, והנה הוא רואה את המלך קורא בספר "עין יעקב" ומחייך. אמר המלך לחכם, ראה את החכמים שלכם, היהודים, כשהם שונאים משהו, זורקים עליו אפילו אחר מיתתו כל מה שיש בידם! איך בספר שלכם, שעשו עבר על חמש עבירות חמורות באותו היום, ואחת העבירות, שצאח את הנפש! איפה כל זה כתוב? לא כתוב! רק החכמים שלכם דרשו מן הפסוקים כך, אך הדברים לא מפורשים! החכמים שלכם שונאים! אותו לכן הם "תפרו לו תיק" שהוא רצח! שמע הרב, חייך והשיב למלך, אדוני, אני אשיב לך על שאלתך בחודמנות. המשיך המלך ושוחח עם אהובו היהודי, עד שהגיעה שעת הצהרים. ציווה המלך על משרתיו שיביאו לו מאכלים לארוחת הצהרים, ואילו עבור החכם היהודי, ציווה שיביאו פירות, שהרי היהודי לא יאכל ממאכלי המלך. מיהרה המשרתים וערכו לפני הכיור. לפני שישב המלך לאכול, קם לרחוץ את ידיו, הסיר מאצבעו את טבעתו, שבה קבועה חותמתו של המלך, הניחה בצד הכיור, ורחץ את ידיו. לאחר מכן, ישב לאכול, ואת טבעתו שכח בצד הכיור. ראה החכם היהודי שהמלך לא הבחין בכך, נטל את הטבעת והניחה בכיסו. כשסיים המלך לאכול, הורה למלצר שניקה את הידיו, ולאחר מכן נכנס מוכיר הממשלה, כדי להחתימ את המלך על כמה מסמכים שהפלא המלך ושאל, מה נעשית לו לחכם, אמרת לך, היה עליך לכל הפחות לשאול אותי אם אני לקחתי את הטבעת, איך אתה שופט את המלצר תיכף את המלך, אני תליתי את הטבעת, חיפשו וחפשו אך לא מצאו צעק המלך, הביאו הנה מיד את המלצר הכלב הזה שביא את האוכלו אמר לו המלך, החור מיד את הטבעת! התנצל המלצר, אדוני המלך, אני לא ראיתי כלל את הטבעת! אך המלך לא האמין, הזעיק שני שוטרים, והם היו מכים את המלצר, והוא צועק, לא עשיתי כלום! באותה שעה, ישב החכם היהודי בצד, וחייך. פנה אליו המלך, "מדוע אתה מחייך?" אמר לו החכם, אדוני המלך, וכי ככה שופטים בצדק? אולי אני גנבתי את הטבעת, מדוע את מאשים דווקא את המלצר? השיב לו המלך, איזה שאלות טיפשיות אתה שואל? אני אחשוך בך שתגנוב את הטבעת? אלו רשעים גנבים, ברור שהמלצר גנב אותה, שהרי רק אני, אתה והוא היינו כאן! אמר לו החכם היהודי, אדוני, הרפה ממנו! אמר המלך לשוטרים, עיזבו אותו! לך כלב, לך לביתך! הכניס החכם את ידו לכיסו והוציא את הטבעת! התפלא המלך ושאל, מה זאת? אמר לו החכם, אמרת לך, היה עליך לכל הפחות לשאול אותי אם אני לקחתי את הטבעת, איך אתה שופט את המלצר תיכף את המלך, אני תליתי את הקלקלה במקולקל, לכן אני אשם במה שחשדו בו! עתה השיב לו החכם, זכור נא אדוני המלך מה שאלת קודם, איפה כתוב שרצח? רצח? אמרת שחלתי את הקלקלה במקולקל, אך רבותינו כך נהגו, שתלו קלקלה במקולקל, ואני אספר לך את המציאות איך הייתה, כפי שקיבלו רבותינו ונתבו במדרש: בימים ההם, יצא עשו לצוד ציד, כמו שנאמר "כי ציד בפיו", והנה במהלכו ביער, פגש את נמרוד הרשע, שאף הוא היה גיבור ציד, אמר לו נמרוד, כיצד אתה נכנס לתחום שלי? השיב לו עשו, וכי מקום זה שייך לך? החלו לריב, עד שסיכמו ביניהם, לערוך "ידו קרב", יעמדו ביום פלוגי בשעה פלוגית, זה מול זה, ומי שיהרוג את חבריו יכה בכל היערו! בא עשו לפני יעקב אבינו, וסופר לו את קורותיו, שהוא עומד להתייצב לדו קרב מול נמרוד, אמר לו יעקב, הלא תדע, שנמרוד מגיע כשהוא לובש את בגדי העור של האדם הראשון, ובשעה שהוא לובש בגדיים הללו, שום אדם לא יוכל לפגוע בו! לכן שמע בקולי, לפני שתתחילו בדו קרב, דרוש ממנו שסיר את בגד העור מעליו ויניחנו על הסלע, רק אז תוכל להתייצב מולו! שאל עשו את יעקב, מנין זאת לך? השיב לו יעקב, אני יודע כן מהקבלה, אמר עשו, אם זה קבלה זה טוב! אני ממליץ עמד לפני נמרוד ואמר לו, נמרוד נמרוד! וכי זו גבורה שאתה בא לפני עם הבגדים הללו? אם גיבור אתה, הנח את הבגד על הסלע, ואז נלחם בכוחות שווים! שמע נמרוד, הסיר את הבגד והניחו על הסלע. מיהר עשו ונטל את הבגד לעצמו, הכה את נמרוד והרגו. זה הנפש שהרג עשו באותו היום, כך הורגל להיות שופך דמים. שמע המלך את דברי החכם, אמר לו, נכונים דברייך! עלינו לדעת, כל מה שכתבו רבותינו, הם אמת ודבריהם אמת, ואין אנו זויים מהם זי כל שהוא. הנה ראינו, שתלו רבותינו את כל הקלקולים הללו בעשו הרשע, וסופו העיד על תחילתו, כי יעקב לא לקח ממנו דבר מוחשי, רק ברכות, ומה אמר עשו? יקרבו ימי אבלי ונהרגה את יעקב אחי, בעיניו שפכת דם הייתה דבר של מה בכך! העובר בעירה ושנה בה, נעשית לו כחיתו! כאשר בא לפני יצחק אביו, ואמר לו אביו "בא אחיך במרמה", בא יעקב ולקח את הברכות, אמר לו עשו, ויעקבני פי פעמיים, סיפר ליצחק אביו שיעקב קנה ממנו את הברכה, שמע זאת יצחק והשיב, אם כך, שהוא קנה ממך את הברכה, "גם ברוך יהיה!" אם כך, מגיעות לו הברכות! אמרו רבותינו, אותו הליה, ליל פסח היה, ולכן לקח יעקב שני גוים, אחד לקרבן חגיגה והשני לקרבן פסח, ולכן הביא אביו יו, כדי שיוכל לקיים מצוות ארבע כסות, כי אבותינו היו מקיימים את כל התורה גם לפני מתן תורה. אך דרכם של הקנים שאינם אכלים מהר, אלא לאט לאט, וכל אותה שעה, היה יעקב אבינו מרגיש כאילו הוא מונח על בני גחלים, היה חושש כל הזמן שמא יבוא עשו, ואביו אוכל לאט לאט, והנה הוא רואה את עשו מגיע, מיהר וברח מחדרו של יצחק. מאחר שהיחל כן, השאיר את כליו, את הסירים והצלחות, הכול הניח בחדרו של אביו, כאשר נכנס עשו, ושמע על בעשה יעקב, אמר, ויעקבני "יה" פעמים, "הה", הכוונה לסיר הזה, אותו הסיר שבו ישל יעקב מאכלים לאביו, הוא הסיר שבו בישל יעקב ניד עבור עשו, שמע זאת אביו ואמר, אם כך, שמכרת לו את הברכה בניד עדישים, "גם ברוך יהיה!" ובכן תתקיימנה כל ברכות יצחק ליעקב אביו, "וייתן לך האלוהים מטל השמים ומשמני הארץ ורב דגן ויתרש", אנו מקוים בעזרת ה' שיתגשמו הברכות הללו, בביאת משיח צדקינו, במהרה בימינו. אמן.

שומע תפילה

מרבבות איש

תשפ"ה

העלוך לעילו נשמת הגבאי ר' יוסף חיים ענתבי ז"ל בן מרסל ודוד ע"ה ת. נ. צ. ב. ה

לעילו נשמת כל הנופלים על קידוש ה' ת. נ. צ. ב. ה

למנינם 2024

להחזרת החטופים בעזרת ה' במהרה

לחימה

וישב יצחק ויחפור את בארות המים אשר חפרו" [כו, יח] אחרי פטירתו של האדמו"ר ר' מנחם מנדל מווארקה, הכתירו חסידיו את בנו, ר' בונם האדמו"ר מאוטבוצק – ווארקה. קודם להכתרה, נסע ר' בונם לאדמו"ר ר' יעקב מרדזמין, שיסמוך ידיו עליו. ברדזמין לא הסבירו לו פנים, והוא עמד בתור כמו כל החסידים ומבקשי הברכות. כאשר נכנס לחדרו של הרבי והעלה בקשתו לברכה, שאלו המארח: את הסבא הכרנו, מהאבא שמענו, ואתה מה? ענה לו ר' בונם מאוטבוצק בחריפות: אצל אברהם אבינו מצינו חפירות באר, אצל יצחק גם כן, אולם אצל יעקב לא מצינו חפירת בארות, מהטעם שאברהם ויצחק חפרו בארות מים חיים, ואז כבר יכול הנכד-הבן לשאוב בקלות ישר מן המעיין. מיד הושיט לו הרבי מרדזמין את ידו ואמר: "שלום עליכם הרבי מווארקה." אחר כך נענה ואמר: ואנו דורשים כך. אברהם חפר בארות חדשות, יצחק חפר בארות חדשות, יעקב אמר: בארות חדשות אין בכוחי לחפור – אשמור לפחות על הבארות שחפרו אבותיי, שלא ייסתמו מעצמן ושלא יסתמו אותם פלישתים בעפר" (.... שארית מנחם)

לקבלת העלוך - elial@eca.gov.il - או 0506255911

הסיפור השבועי לשבת מתוך פסוק

פסוק

הדרך הצדק

טנקו, בן שבט הסו, היה בעלים של שדות תירס. בכל יום היה חוצה את הנהר כדי לעבד את שדותיו, ובלילה היה חוזר לכפר בסירת הקאנו שלו. גם ביום שעליו אנו מספרים חזר טנקו לכפרו בסירתו הקטנה. לפתע עצר טנקו את הסירה בחדות. מראה השיחים בגדת הנהר אותת לו שמהו אינו כשורה. הוא קשר לעץ בקרבת מקום את סירת הקאנו ודילג לעבר העצים. כצייד מנוסה נע בין הענפים בשקט מוחלט, ואז קלטו אוזניו הרגישות קולות של זרים. טנקו התקרר לעבר הקולות ועצר את נשימתו. בקרחת היער שמולו ראה ארבעה אדומי עור. מראה פניהם המאורכות העיד על השתייכותם לבני שבט הצ'ירוקי. טנקו נסוג במהירות לעבר כפרו, ומיד עם בואו לכפר העביר לחבריו את הבשורה: "זרים בני שבט הצ'ירוקי מסתובבים ביערות!" הידיעה התפשטה בבהלה. בואם של בני השבט הזר היה הפרה בוטה של הסכם רב שנים שנחתם בין שבטי הסו והצ'ירוקי. במשך שנים רבות התנהלו מלחמות חסרות תוחלת בין השבטים, והללו הסתיימו עם החתימה על ההסכם שבו הוחלט שרכס הרי 'אסונטי' יהיה קו הגבול ביניהם. מן הרכס מערבה – הצ'ירוקים, וממנו ומזרחה – בני הסו. ההסכם נשמר בקפדנות שנים רבות. למחרת, כשעסק טנקו בעידור שיחי התירס, הבחין שלא הרחק ממנו רועה עדר ביוונים המונהג בידי רוכב צ'ירוקי. הלה אחז בידו חליל עצם והביט בבזו בטנקו. דמו של טנקו עלה לראשו. "הסתלק מאדמתנו!" קרא בזעם. "לא אדמתכם היא זו, כי אם אדמתנו!" קרא הצ'ירוקי בבזו ונעלם במעלה היער. בערב ליד מדורת הכפר, התבהרה התמונה יותר: לוחמים צ'ירוקים רבים סובבים ביערות, הם עוקרים עצים, רועים את עדריהם וכלל אינם מנסים להסתיר את מעשיהם. הוחלט כי טנקו יצא מיד לכפר הגדול שבו התגורר קוסימו – מנהיג בני שבט הסו, ויעדכן אותו במתרחש. טנקו יצא בדהרה, וכעבור שעות אחדות מצא עצמו בסמוך למדורת זקני השבט. במרכז המעגל ישב קוסימו הישיש, כשעל ראשו רעמת נוצות אדירה. מה בפוך, לוחם יקר?" פנה אל טנקו בחיור. טנקו קד קלות: "אבקש לדבר עם הצ'יף ביחידות!" ביקש.

פצעים אדומים סביב הצוואר. את טנקו הטרידה דאגה נוספת. הוא לא היה יכול להותיר את שדות התירס ללא ידיים עובדות. בלית ברירה הורשה טנקו לדהור אל הצ'יף ולבקש היתר לצאת אל השדות. מראהו של קוסימו היה מעורר רחמים. הוא שכב במיטתו מכוסה בשמיכות. טנקו הביע את מבוקשו, והצ'יף סימן לו להתקרב. כשעמד סמוך למיטה אחז בו הצ'יף ולחש לו דבר מה באוזנו. כשהתרומם טנקו הוא נוכח בפצעים אדומים בידיו ויצא בדומיה מהאולה. למחרת השתרך טנקו בכבדות לעבר שדות התירס. עיגולים אדומים כיסו את ראשו ואת צווארו. בקרבת השדות הבחין בצ'ירוקים. הללו הביטו בו בבהלה. על הגבעות מסביב עמדו צ'ירוקים נוספים שהביטו בפחד בטנקו הכפוף. העשן השחור שעלה מן הכפרים הוסיף לבהלתם. "אדמה מקוללת! אדמת מוות!" קראו הצ'ירוקים והחלו להימלט בבהלה למרומי הרכס. שבוע אחר כך לא נראה עוד צ'ירוקי אחד ביערות. רק כשהבינו כולם שהצ'ירוקים לא יופיעו באזור עוד שנים רבות, קמו החולים ממיטותיהם ושטפו מגופם את עיגולי הצבע האדומים. וכשנאספו כולם אצל קוסימו המנהיג, הוא קרא בחיור: "שוחרי שלום הם בני שבט הסו, אך לעיתים עליהם להשתמש בתחבולות כדי להשיב את הצדק!"

השניים נכנסו לאוהלו של ראש השבט, והלה כיבד את טנקו לשבת על מרבד עור איילים מבריק. הצ'יף התיישב ברגליים משוכלות והאזין. טנקו פרס באוזניו את האירועים האחרונים המתרחשים ביערות הגובלים ברכס, הצ'יף האזין בפנים רציניות. "נראה כי הצ'ירוקים מנסים לעורר מלחמות ישנות", נאנח קוסימו. "אולם לא בני מלחמה אנחנו, כי אם אנשי שלום". לאחר מכן הוא שקע במחשבות עמוקות, ולבסוף פנה אל טנקו ואמר: "אבקש לשלוח בידך איגרת לכפרים של בני הסו הסמוכים לרכס שלכם, אזמין את נכבדי הכפרים לשיבה דחופה ואקווה שתמצא עצה " הצ'יף מסר לטנקו את האיגרת וביקש: "אל נא תעוררו מלחמה עם בני שבט הצ'ירוקי, זאת אינה דרכנו!" טנקו ביצע את משימתו וחזר לכפר, אבל מדי יום הגבירו הצ'ירוקים את פשיטותיהם. הם הסתובבו בין הכפרים בחופשיות וגרמו נזקים לשדות ולמטעים. אווירת פחד ובלבול שררה בכפרים. למחרת נמצא מחוץ לכפר פגר של ביוון, אבל גם עליו לא נראו סימני פציעה, פרט לפצעים אדומים באזור הצוואר. שמועות על מגפה או הרעלה מעשי ידי הצ'ירוקים סבבו באוויר. בערב הגיעה הבשורה שקוסימו המנהיג נפל למשכב וגופו מלא בפצעים. השמועה עשתה לה כנפיים ורוחם של בני הסו נפלה. הוחלט שכעת בני הכפר ינהגו במתכונת מגיפה. יותרו רק יציאות הכרחיות, ועל כל משפחה להבעיר עשן שחור שמרחיק יתושים ומפחית את התפשטות המחלה. המגפה לא פסחה על הכפר. עוד באותו שבוע נודע על שני חולים בכפר שסבלו מאותם תסמינים:

דרכנו היא דרך ה'ושר והאמת, אך
פזמונים נדיבים והצטת אדולפוס יס
להשתמש עם בצורמה על מנת
להשיב את הצדק הראוי! כשרפקה
נוכחה לראות עציון עלול לקבל
את המרכות, נאלצה להשתמש
בדרכים צקלקלות על מנת
לדאוג שיצאק הצדק יירש את
המרכות. קולנו הוא קול יצק, אך
כשצריך אנו יודעים להשתמש
עם ב'ידי עיון'.

'אל תאמר נער אנכי'. לך בכחך זה והושעת את ישראל!'

יהודי תמים היה צריך לנסוע לארה"ב, וסיפר לבנו כי הוא נוסע לארה"ב והוא לא יודע מילה אחת באנגלית, הבן התמים אומר לאביו: תדבר עברית לאט כולם יבינו אותך שם, זה בדיוק אנגלית", האב מקבל את עצת הבן, כשהגיע לארה"ב עצר האב מונית, ושאל באיטיות: "אתה יכול לקחת אותי למלון?" הנהג משיב באיטיות: "האם אתה מקרית גת?" "כן" משיב התמים: "אומר הנהג: 'יופי גם אני משם, אם כן למה לדבר באנגלית, בא נדבר בעברית'..."

לאחר שנים רבות שבהן רבקה היא עקרה – נולדים התאומים: עשיו ויעקב. עשיו הוא הבן הבכור, אבל יעקב לאחר שגדל, רצה את הזכויות של הבן הבכור. הוא מכין לעשיו נזיד עדשים, וכאשר שב עשיו מהשדה, הוא מתפתה למכור את הבכורה ליעקב, תמורת הנזיד "האדום האדום הזה". יצחק מזדקן ורוצה לברך את בניו לפני מותו. יעקב מתחפש לעשיו כדי לגנוב את ברכתו של האב. יצחק, שמאור עיניו נחלש מאוד, לא מגלה בעצמו את מעשה הרמאות, ומברך את יעקב בברכה שהועיד לעשיו, בנו הבכור. עשיו הוא שמגלה את הדבר, ומחליט להרוג את יעקב. יעקב פוחד, ובעצת אמו בורח לחרן, מקום מגוריו של לבן, דודו, אחי אמו.

לא לקרוא בשעת תפילה וקריאת התורה

הרב עובדיה יוסף זצוק"ל

אם מותר לבן לחלוק על אביו ולקרוא בשם אביו - אסור לבן או לבת לסתור את דברי הוריהם, שכן כך פירשו בגמרא במסכת קידושין (לא): שבכלל מצות מורא אב ואם, שלא לסתור את דברי אביו ואמו, לומר על דבריהם שאינם נכונים. במה שאמרו שלא יסתור דברי אביו, נחלקו רבותינו הראשונים והאחרונים בכמה נקודות בנושא זה. לכל הדעות, גם כאשר חולק על דברי אביו בדברי תורה, מוכרח שיעשה כן דרך כבוד גדול, וגם יעיין היטב, כראוי לכבודו של אביו, שמא צדקו דבריו, ולענין הלכה, כתב מרן הרב עובדיה יוסף זצוק"ל, שבדברי תורה ושלא בפני אביו, רשאי להקל לחלוק עליו, בפרט ציורו שני הטעמים שהזכרנו, שהתורה היא תורת אמת, וגם, שלדעת כמה פוסקים אין איסור בזה שלא בפניו.

הלכות – החפץ חיים

כלל ה', סעיף ה' אסור לספר על אדם שאינו בעל גבורה. כגון לספר לאנשי העיר על אדם שהינו אדם חלוש. אם יכול להינזק מזה המסופר, כגון אם הוא שכיר יום, או מלמד תינוקות, וודאי בכלל לשון הרע הוא. ואסור לספר על אדם שאינו אמיד, או שהוא עני ומה שיש לו הוא חייב לאחרים. כיון שאם יתפרסם לא יתנו לו אשראי, ויבוא לידי היזק וצער וממש יורד לחייו על ידי סיפור לשון הרע זה.

השידוך יגיע – אך טרם בא לעולם...

ויהי יצחק בן ארבעים שנה בקחתו את רבקה בת בתואל... לו לאשה (בראשית כה, כ).

לכאורה קשה, מדוע המתין יצחק עד גיל ארבעים שנה מלישא אישה, הרי אמרו רבותינו (אבות פ"ה מכ"א): "בן שמונה עשרה לחופה?" התשובה רמוזה בהמשך הפסוק: "בְּקַחְתוּ אֶת רַבְקָה בַּת בְּתוּאֵל" – הוא המתין עד גיל ארבעים כיון שזיווגו עדיין לא נולד! אומרת התורה (בראשית כב, כ-כג) "וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיֵּגֵד לְאַבְרָהָם לְאִמּוֹר הִנֵּה יֵלְדָה מִלְכָּה גַם הוּא בְּנִים לְנַחֲוֹר אַחִירָא... וּבְתוּאֵל יֵלֵד אֶת רַבְקָה". וכתב רש"י: "הרי ליצחק שלושים ושבע שנים, ובו בפרק נולדה רבקה, המתין לה עד שתהא ראויה לביאה שלש שנים – ונשאה". על פי זה אפשר להסביר את התופעה הרווחת, שאנשים בני שלושים וארבעים טרם זכו להתחתן, למרות שהם מאוד מעוניינים להקים את ביתם ולהעמיד דור ישרים. הם נחשבים "מעוכביי שידוך" ומחפשים כל מיני סגולות להסיר את העיכובים, אולם הסיבה האמיתית פשוטה מאוד – זיווגם עדיין צעיר לימים, או שעדיין לא נולד בעולם, ועליהם להמתין עד שישגדל ויגיע לגיל המתאים. לכן יש מקרים שאנשים בעשור הרביעי והחמישי לחייהם נישאים לבחורות צעירות בנות שמונה עשרה, ואז מתברר למפרע שכשהאנשים הללו היו בני עשרים – הזיווג שלהם טרם נולד. אולם הידיעה הזאת אינה פוטרת את האדם מלחזור ולחפש אחר זיווגו, כי איש אינו יודע מיהי המיועדת לו ובת כמה היא, וכמו שאמרו חז"ל (קידושין ב"ב): "משל לאדם שאבדה לו אבידה, מי חוזר על מי? בעל אבידה מחזר על אבידתו" – אבידתו של האדם זו האישה, שהיא עצם מעצמיו ובשר מבשרו (בראשית ב, כג).

התורה מעידה על יצחק אבינו שהיה מוכן להקים את ביתו, אלא שזיווגו עדיין לא בא לעולם. "בְּקַחְתוּ אֶת רַבְקָה בַּת בְּתוּאֵל... לוֹ לְאִשָּׁה". הדגישה התורה "לו לאשה" – דהיינו, היא בת זוגו המיועדת לו, לכן התעכב עד שהגיעה לגיל המתאים ואז נשאה לאשה.

